

Opstaan voor het goede

Verkiezingsprogramma 2026

ChristenUnieSGP
Zeist

Inleiding

Opstaan voor het goede in Zeist

Wanneer ik door Zeist wandel, zie ik de schoonheid én de zorgen van onze gemeente. Kinderen spelen op straat, vrijwilligers organiseren ontmoetingen en in de bossen vind je nog altijd rust. Maar ik zie ook jongeren die geen woning kunnen vinden, mantelzorgers die te veel dragen en ouderen die wachten op een thuis dat bij hun levensfase past. Voordat ik raadslid werd, ben ik jarenlang ondernemer geweest. Ik weet hoe belangrijk zekerheid en perspectief kunnen zijn. Een eigen plek om te wonen, werk waarin je je talenten kwijt kunt en de wetenschap dat er iemand naast je staat als het leven moeizamer wordt. Dat gun ik iedereen in Zeist.

Daarom raakt het me dat de woningmarkt zo vastzit. Starters en jonge gezinnen staan buitenspel, terwijl ouderen niet kunnen doorstromen. Een thuis is meer dan een dak: het is veiligheid, rust en verbondenheid. Daarom wil ik dat we bouwen voor de toekomst – betaalbaar, duurzaam en in balans met onze natuur.

Ik zie ook de kracht van onze samenleving in de zorg voor elkaar. In buurthuizen, kerken en verenigingen wordt ongelooflijk veel omgezien naar de ander. Tijdens de werkbezoeken ben ik onder de indruk van de inzet van de vele vrijwilligers. Complimenten! Het is belangrijk dat zij niet verdwalen in regels en formulieren. Zorg moet menselijk blijven: nabij, eenvoudig en met oog voor de kwetsbaren.

Ik geloof dat een sterke gemeente niet alleen meetbaar is in aantallen huizen of banen, maar vooral in hoe we omgaan met elkaar en met degenen die hulp nodig hebben. Als ondernemer heb ik gezien dat groei pas duurzaam is als iedereen mee kan doen. Die overtuiging neem ik mee in mijn inzet voor Zeist.

De ChristenUnie-SGP kiest voor een Zeist waar bouwen en beschermen samengaan:

- Voldoende betaalbare woningen voor starters, gezinnen en ouderen.

- Wijken zijn leefbaar en groen, met voorzieningen dichtbij.
- Samen met mantelzorgers, vrijwilligers en professionals zorgen dat niemand uit beeld raakt.
- Bescherming van ons buitengebied en de natuur, duurzaam agrarisch gebruik stimulerend
- Toegankelijke en persoonlijke zorg, met oog voor wie niet mee kan in de vaart van de samenleving.

Wij zijn dienstbaar en we bidden tot God voor wat we nodig hebben. We zijn Hem dankbaar voor wat ons geschonken wordt. Daar willen we van delen. Samen kunnen we bouwen aan een gemeente waar iedereen zich thuis voelt. Waar ruimte is voor ontmoeting, waar mensen elkaar kennen en steunen, en waar toekomstbestendige keuzes gemaakt worden. Geïnspireerd op Micha 6:8: “Er is jou mens gezegd wat goed is: recht te doen, trouw te betrachten en nederig te wandelen met je God.” Dat is mijn droom voor Zeist en daarvoor sta ik op. Doe mee!

Namens de fractie,

Annet Ploeg – Bos
Lijsttrekker ChristenUnie-SGP

Inhoud

2 Inleiding

Hoofdstuk 1

4 Een goede toekomst voor onze kinderen

Hoofdstuk 6

14 Economie

Hoofdstuk 2

6 Zorg voor bij wie het niet vanzelf gaat

Hoofdstuk 7

16 Natuur en milieu: zorg voor de schepping

Hoofdstuk 3

8 Meedoen in de samenleving

Hoofdstuk 8

19 Een goed bereikbaar Zeist

Hoofdstuk 4

10 Een thuis voor iedereen (wonen)

Hoofdstuk 9

21 Betrouwbare overheid

Hoofdstuk 5

12 Kunst, cultuur en sport

Hoofdstuk 10

23 Een veilige samenleving

Hoofdstuk 1

Een goede toekomst voor onze kinderen

Gezinnen zijn de belangrijke plek waar jongeren liefdevol en veilig opgroeien. Wij zorgen ervoor dat families kunnen rondkomen en blijven kinderarmoede bestrijden. Goed onderwijs, een plek om te wonen en mogelijkheden om bij te dragen aan de samenleving zijn van wezenlijk belang voor de ‘starters’ in onze maatschappij.

1.1 Investeren in gezin en gemeenschap

Onze jeugd heeft hoop nodig voor de toekomst. Dat begint bij risicovolle factoren op afstand houden, waaronder drugs-, alcohol- en nicotinegebruik onder minderjarigen. Verdovende en verslavende middelen slopen onze kinderen en jongeren. Sociale media maken onze kinderen en jongeren afhankelijk van schermpjes en zorgen voor continue prikkels. De parade aan ‘volmaakte’ rolmodellen zorgt ervoor dat zij meer prestatiedruk ervaren. Terwijl kinderen en jongeren een zorgzame omgeving nodig hebben om op te groeien. Dat betekent ouders die aanwezig zijn en meesters en juffen die tijd en aandacht voor ze hebben. Naast het gezin en de school draagt ook het verenigingsleven bij aan gezond opgroeien.

De ChristenUnie-SGP staat voor investeren in gezinnen en gemeenschappen. Hierbij moet de overheid zelfzorg en samenzorg (‘naoberschap’) stimuleren. Het is belangrijk dat je goed voor je zelf zorgt, voldoende slaapt, beweegt en gezond eet. Daarnaast moeten we voor elkaar zorgen, zodat de formele zorg ontlast wordt. Voor kwetsbare kinderen moet professionele hulp beschikbaar zijn. De overheid is immers door God geroepen om een schild te zijn voor degenen die dat nodig hebben.

- Twee op de drie kinderen met jeugdhulp komen uit gescheiden gezinnen. Ons doel is om complexe scheidingen te voorkomen en leed bij kinderen te verminderen, zoals met een echtscheidings-/relatieloket en een relatietherapiebudget voor wie dat zelf niet kan betalen.

- Een groene, veilige en sociale leefomgeving om in op te groeien. Dat betekent ruimte voldoende gemeenschappelijke ruimten voor dagelijkse ontmoeting met ruimte voor sport en spel (zie §4.3 en §5.4).
- Investeren in jongerenwerkers, sportcoaches, vrijwilligers en andere (pedagogische) werkers, zodat opgroeiende kinderen rekenen op een goed pedagogisch klimaat.
- De ChristenUnie-SGP wil meer aandacht voor alleenstaande moeders. Zij kampen vaker met eenzaamheid, omdat werk en opvoeden hun gehele leven in beslag neemt. Zij hebben hulp nodig zodat hun eigen mentale gezondheid niet ten koste gaat van het opvoeden.
- Een adequate ondersteuning van ouders en verzorgers (en hun steunfiguren). Dat bestaat onder andere uit opvoedondersteuning op plekken waar ouders in het dagelijks leven komen, zoals bij de kinderopvang en basisscholen.
- Kinderen en jongeren hebben het recht om te leven zonder verslaving (digitaal of anderszins).
- Wachtlijsten voor gezins-/jeugdhulp moeten korter. Waar dat niet (gelijk) kan, zijn middelen nodig om de situatie voor wachtenden gemakkelijker te maken, zoals de ‘Wachtverzachter’.
- Een veilige leefomgeving: kindermishandeling en huiselijk geweld moeten prioriteit hebben in gemeentelijk beleid. De ChristenUnie-SGP wil dat de gemeente Zeist ieder jaar aandacht blijft vragen voor vrouwen- en kindermishandeling. Instanties als Veilig Thuis moeten met voldoende mensen en middelen hun werk kunnen doen.

- De gemeente Zeist biedt zindelijkheidstrainingen aan, zodat jonge kinderen hier profijt van hebben als zij naar de basisschool gaan, het gezin kosten bespaart en de afvalberg krimpt.
- Gezinnen met een baby tussen 4 en 12 maanden ontvangen de babygroentetas. Deze leeftijd is een kansrijke fase waarin gezond voedsel belangrijk is.

1.2 Goed onderwijs

Goed, inclusief en vrij onderwijs draagt bij aan de brede ontwikkeling van kinderen en jongeren. Zij zijn door God uniek geschapen met eigen kwaliteiten. Onderwijs moet hen ondersteunen om tot bloei te komen en eigen talenten ontwikkelen. Daarnaast moeten ouders de ruimte houden om zelf te kiezen voor onderwijs dat past bij hun overtuigingen. Scholen zijn er niet alleen om kennis op te doen, maar ze vormen de sociale basis en bepalen de context waarin jongeren opgroeien. Daarom moeten scholen (en bijbehorende voorzieningen) ondersteunen bij het opgroeien en toegankelijk zijn voor iedereen in de samenleving.

Onderwijs en scholen vormen deels de 'wereld' van opgroeiende kinderen, maar moeten andersom geworteld zijn in de rest van de samenleving. Het gaat erom dat een kind ontwikkelt en als volwassene op een eigen manier bijdraagt aan die samenleving.

Niet alleen docenten hebben de taak om kinderen daarop voor te bereiden, want het vraagt om inzet van de gehele gemeenschap. De gemeente Zeist moet investeren in die wisselwerking door plaatsen te creëren en behouden waar de samenleving en het onderwijs samenkomen. Denk aan een ontmoetingsruimte in school, of een kinderboerderij of moestuin bij een school.

- Thuiszitters helpen wij weer naar school, stage of werk. Helaas leidt niet-passend onderwijs te vaak tot thuiszitters. De gemeente Zeist maakt een 'Actieplan thuiszitters' om hen te helpen, in samenwerking met de scholen, de ouders en de jongeren.
- Kinderen moeten in aanraking komen met mensen en uitdagingen buiten hun directe eigen omgeving. Daarom willen wij jong ondernemerschap stimuleren naast onderwijs. Het is niet goed om stil te zitten: met de mogelijkheid om te ondernemen ontwikkelen zij in brede zin.

Hoofdstuk 2

Zorg voor bij wie het niet vanzelf gaat

Wij geloven dat mensen door God zijn gemaakt om naar elkaar om te zien: reik elkaar de hand en wees er voor de ander. Dat is een krachtige, verbonden samenleving, niet het individualisme van onze tijd. Verbondenheid betekent voor elkaar zorgen als het gaat om onze gezondheid of ons welzijn, maar ook als iemand op de vlucht is voor honger of vervolging. Wij zien dat mensen vandaag de dag de nodige uitdagingen hebben, ook in Zeist. Een luisterend oor, een arm om de schouder, dat verlicht de zorgen van mensen. Samen krijgen we weer perspectief en hoop in een roerige wereld.

2.1 Zorg en vergrijzing

De zorg staat onder druk door vergrijzing en een steeds groter beroep op mantelzorgers. Nu al dienen zich personeelstekorten aan, bijvoorbeeld in de ouderenzorg en huisartsenzorg. Het risico dat de meest kwetsbaren hiervan het slachtoffer worden is groot. Wij kunnen de zorg alleen toekomstbestendig maken als de samenleving zich aanpast. Elkaar helpen lost niet alle problemen op, maar het verkleint de kans op simpele gezondheidsrisico's en geeft alle betrokkenen plezier en voldoening.

- Structurele investeringen in preventie, zodat de samenleving zich (stapsgewijs) aanpast. De gemeente Zeist moet bloeiende gemeenschappen bevorderen, bijvoorbeeld met nieuwe gemeenschappelijke woonvormen en buurtcentra.
- Wij blijven in de gemeente het maatschappelijk debat voeren over het betaalbaar houden van de zorg, waaronder begrenzing van formele zorg en het herverdelen van taken naar informele zorg.
- Wij willen dat de WMO-ondersteuning beschikbaar blijft voor de echt kwetsbaren en dat publieke middelen effectief worden ingezet. Als de gemeente Zeist een inkomensafhankelijke bijdrage kan vragen voor WMO-voorzieningen (wetswijziging), dan doen wij dat.
- Vrijwilligersorganisaties en lokale sociale voorzieningen moeten voldoende financiering hebben voor de benodigde professionele ondersteuning en coördinatie.

- Regels en registratiedruk moeten (waar mogelijk) omlaag, zodat er meer tijd is voor menselijk contact.
- Wij nemen drempels weg voor woonvormen met gezamenlijke ruimtes.

2.2 Eenzaamheid

Het is belangrijk dat mensen terecht kunnen op een plek waar zij zichzelf mogen zijn. Dat helpt om betekenisvolle sociale contacten te leggen. Ontmoetingsplekken moeten laagdrempelig zijn en aansluiten bij wat nodig is.

- Wij ondersteunen de initiatieven die de samenleving verbinden en waar mensen samenkomen voor een luisterend oor (zie §4.3). Denk aan verenigingen, waar mensen met dezelfde interesses samenkomen, of kerken die een luisterend oor bieden. De gemeente Zeist moet ervoor zorgen dat iedereen – jong en oud, met of zonder beperking – ergens terecht kan. Dat kan met financiële ondersteuning of door drempels waar nodig weg te nemen.
- Bestaande initiatieven moeten een sluitend netwerk vormen dankzij samenhang en samenwerking. De gemeente Zeist moet zorgen voor een duidelijk, compleet overzicht voor de bewoners en instanties, vergelijkbaar met de 'Kennis & Kracht-bundel' (informatiebrochure) in de gemeente Rotterdam.

- De ChristenUnie-SGP pleit ervoor dat bestrijding van eenzaamheid en suïcide hoog op de agenda van de gemeente blijft staan. Wij werken mee aan het verlagen van het aantal eenzame en radeloze zelfdodingen. We financieren trainingen, zodat men het gesprek gemakkelijker kan aangaan, en stimuleren suïcidepreventie in het onderwijs. De gemeente Zeist moet bovendien regie voeren door alle betrokken organisaties samen te brengen: iedereen heeft een puzzelstuk in handen. We stellen een lokaal suïcidepreventieplan op.

2.3 Wonen en zorgen voor elkaar

- Particuliere bewonersinitiatieven en maatschappelijke organisaties waar het gaat om vernieuwende woonvormen. De woonvormen vormen geen eilandjes en hebben altijd een actieve verbinding met de buurt om de woonvorm heen. Daarnaast denken we out of the box over nieuwe mogelijkheden als mantelzorg thuis of kangoeroewoningen.
- We blijven ons inzetten om meer locaties te ontwikkelen voor beschermd wonen en in de zorg voor thuiswonenden met GGZ-problematiek. Dat bestaat uit 24/7 ambulante psychische zorg in de wijk en intensievere samenwerking tussen GGZ, huisartsen, maatschappelijke opvang, woningcorporatie, schuldhulpverlening en andere zorg-/hulpverleners en herstelgroepen.
- De ChristenUnie-SGP pleit voor meer time-outvoorzieningen voor kortdurende opname.

2.4 Mantelzorger en vrijwilliger

- De gemeente Zeist wijst mantelzorgers actief op ondersteuning.
- De ChristenUnie-SGP wil specifieke ondersteuning voor jonge mantelzorgers, vooral degenen die zorgtaken combineren met school of studie. De gemeente gaat in gesprek met deze jongeren om te horen wat zij nodig hebben.
- Vrijwilligers kunnen (indien nodig) een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) gratis verkrijgen.
- Het aantal regels en drempels om een voorziening aan te vragen moet omlaag in de gemeente Zeist.

2.5 Iedereen telt mee

- Gebouwen en voorzieningen van de gemeente Zeist moeten goed toegankelijk voor alle inwoners – jong en oud, met of zonder beperking (zie §9.2 en §9.5). Dat geldt ook voor de digitale gemeentelijke voorzieningen, waaronder websites en apps, en voor evenementen binnen de gemeentegrenzen

- De openbare ruimte en het openbaar vervoer zijn zo ingericht dat mensen met een beperking zich thuis voelen in Zeist en zich zelfstandig kunnen redden. Voldoende openbare toiletten in het centrum en in de wijkcentra zijn een speerpunt.
- Wij hebben Art. 1 van de Grondwet hoog in het vaandel. De ChristenUnie-SGP wil dat er voor iedere groep die te maken krijgt met discriminatie evenredig veel aandacht is (zie §9.4). Op 10 december (Internationale dag van de Rechten van de Mens) vieren wij dat recht en hijsen de mensenrechtenvlag.

2.6 Zorg voor vluchtelingen

Elke gemeente heeft een verantwoordelijkheid in de opvang van asielzoekers, zodat we meewerken aan een landelijke spreiding. Ook in Zeist willen wij die verantwoordelijkheid nemen om te zorgen voor onze naaste. Het is belangrijk dat inwoners goed en tijdig geïnformeerd worden over de omvang, locatie of doelgroep van een (nieuwe) opvang. Wij stimuleren nieuwkomers om zich thuis te voelen en zo snel mogelijk onderdeel te zijn van de samenleving. Wanneer asielzoekers een verblijfsstatus hebben, zet de gemeente zich in voor passende woonruimte.

- Waar overlast ontstaat, pakken we dat aan. Dat geldt voor iedereen in onze samenleving.
- Het beheersen van de Nederlandse taal geeft autonomie en verbindt. Wij stimuleren nieuwkomers om de Nederlandse taal te leren én te benutten als zij werkervaring opdoen of vrijwilliger zijn.
- Kinderen verdienen een kansrijke start. Wij zorgen ervoor dat zij zo snel mogelijk naar school kunnen en kunnen deelnemen aan sport en cultuur in Zeist. Dat geeft hoop en stabiliteit.
- We experimenteren meer met kleinschalige woonvormen, het liefst in de wijk. De kleine, ingebedde opvanglocaties bevorderen de integratie van vluchtelingen, want gemeenschapsvorming en netwerken met de (lokale) samenleving gaan gemakkelijk. Dat vergroot hun weerbaarheid.
- Inburgeren en werken moet gemakkelijk samengaan, bijvoorbeeld met avondlessen, flexibele schooltijden en maatwerkafspraken tussen werkgever en taalschool. De gemeente Zeist moet dit aanmoedigen met haar beleid. Zo voelen nieuwkomers zich sneller onderdeel van de samenleving.
- Inwoners met een migratieachtergrond moeten effectief geïnformeerd worden over de mogelijkheden van de Nederlandse gezondheidszorg. Zo weten zij vaak niet dat hun kinderen automatisch meeverzekerd zijn, waardoor zij (uit angst voor kosten) onterecht de tandarts mijden. Een kind met een gezond gebit betekent gezondheidswinst.
- De gemeente Zeist moet alert zijn en optreden tegen uitbuiting, mensenhandel en slechte woonomstandigheden bij arbeidsmigranten.

Hoofdstuk 3

Meedoen in de samenleving

Een samenleving waarin iedereen de kans krijgt om volwaardig mee te doen, dat vinden wij belangrijk. Betaald werk is een eerste pijler: het versterkt financiële zelfredzaamheid, eigenwaarde en verbinding met anderen. De ChristenUnie-SGP wil een economie waarin arbeid loont, waarin werkenden voldoende verdienen om rond te komen en waarin mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt meedoen. We streven naar een inclusieve arbeidsmarkt. Een tweede pijler is vrijwilligerswerk en (arbeidsmatige) dagbesteding. Zeistenaren doen ook op die manier volop mee met de samenleving. De ChristenUnie-SGP zet zich in om hen zo goed mogelijk te ondersteunen. Tegelijkertijd zijn er factoren die mensen beperken om mee te doen, waaronder armoede en schulden. De ChristenUnie-SGP kiest voor een barmhartig en rechtvaardig armoedebeleid dat gemakkelijk te vinden is en eenvoudig aan te vragen. Een bijbehorend actueel speerpunt is de aanpak van *Buy Now Pay Later* (BNPL) diensten. Wij zien dat jongeren hier extra kwetsbaar voor zijn door sociale media en influencers. Wij willen dat de gemeente Zeist zich met hulp van ervaringsdeskundigen inzet voor een effectieve aanpak.

3.1 Participatie

- Iedereen kan naar vermogen meedoen in de maatschappij, ook als werken niet mogelijk is. De gemeente Zeist faciliteert en stimuleert vrijwilligerswerk, arbeidsmatige dagbesteding en mantelzorg.
- Gemeentelijke banen en leerwerkplekken: Zeist maakt extra stage- en leerwerkplekken beschikbaar binnen de gemeente en bij gesubsidieerde organisaties.
- Wij anticiperen op de 'Participatiewet in Balans'. Daar waar mogelijk gaan we ermee aan de slag, denk aan het met-terugwerkende-kraft toekennen van bijstandsaanvragen en een bufferbudget.
- Persoonlijke begeleiding en maatwerk bij de gemeentelijke re-integratie. Re-integreerders hebben begeleiding door een vast contactpersoon. We werken conform de principes van 'Simpel Switchen': een stapje terugdoen in de re-integratie, om later weer een stap vooruit te zetten.

- Het bestrijden van laaggeletterdheid en matige digitale zelfredzaamheid blijft ons speerpunt. Ongeveer 10% van onze inwoners tussen de 16 en 65 jaar is laaggeletterd (bron: Staat van Utrecht). In het licht van schuldenproblematiek en vereenzaming moet laaggeletterdheid bestreden worden, bijvoorbeeld via de initiatieven van Kerk en Samenleving i.s.m. het taalhuis.

3.2 Armoede

- Proactief informeren over gemeentelijke regelingen en de Bijzondere bijstand, zodat het gebruik én de uitvoering ervan verbeteren. We doen dit samen met de maatschappelijke partners en passen (waar mogelijk) automatische toekenning toe. Denk aan de gemeente Wageningen, waar men alle regelingen versimpeld heeft tot één regeling.
- Informele voedselbanken en initiatieven van kerken/ diaconieën moet mogelijk blijven, want het zijn extra hulpmiddelen voor wie het nodig heeft. We voorkomen een boete op barmhartigheid in ons gemeentelijk beleid en ondersteunen initiatieven waar nodig.

- De pilot ‘Samen verder vooruit’ (om inwoners los te maken van de Voedselbank) geven we een vervolg. Zo krijgen inwoners meer regie over hun leven en blijft de voedselbank een tijdelijke voorziening.
- De huishoudens die kampen met energiearmoede moeten duidelijk in beeld komen en rekenen op maatwerk. De gemeente Zeist heeft de afgelopen jaren geïnvesteerd in concreet, effectief beleid. Toch had 6,5% van de huishoudens in Zeist in 2024 te maken met energiearmoede (bron: TNO en CPB). Dat percentage moet omlaag.

3.3 Schulden

- Betalingsachterstanden moeten vroegtijdig gesignaleerd worden, zodat hulp op tijd is. We werken hiervoor actief samen met woningcorporaties, energiemaatschappijen en zorgverzekeraars. Jongeren zijn een groep die extra aandacht verdient i.v.m. de lage drempel voor Buy Now Pay Later (BNPL).
- Wij starten het project ‘Vindplaats verborgen schulden’. Werkgevers zien vaak in een vroeg stadium dat werknemers in financiële problemen raken, maar weten niet altijd wat zij kunnen doen. Met het project trainen we werkgevers in het signaleren van en handelen bij financiële problemen, zodat deze mensen vroegtijdig geholpen worden om hun schulden te beheersen.
- Financiële educatie en financiële hulp voor jongeren/ jongvolwassenen. Via budgetcoaching en lessen over geldbeheer op scholen vergroten wij hun kennis en zelfredzaamheid.
- We hebben meer oog voor ouderen met financiële problemen. Zij zijn niet meer in staat om extra inkomsten te genereren.
- Bij een schuldhulpverleningstraject hoort nazorg. Het is belangrijk dat dit een passende vorm heeft en in balans blijft met nieuwe hulpaanvragen, ter bescherming van hulpverleners en vrijwilligers.

Hoofdstuk 4

Een thuis voor iedereen (wonen)

Een thuis voor iedereen betekent voldoende nieuwbouw in het betaalbare segment en slimme keuzes in bestaande wijken. Leefbare, groene wijken waar voorzieningen dichtbij zijn en mensen elkaar ontmoeten – daar streven we naar. Als we bouwen, dan doen we dat zoveel mogelijk binnen de bebouwde kom, bijvoorbeeld leegstaande kantoren en bedrijventerreinen te benutten, of bestaande OV-knooppunten. Zo sparen we natuurgebieden en het open landschap. Woningen moeten duurzaam, energiezuinig en toekomstbestendig zijn. Zo bouwen we aan een gemeente waar iedereen zich thuis voelt.

4.1 Doorbouwen aan jouw thuis

De gemeente Zeist telde in 2024 ongeveer 29.000 woningen. In dat jaar kwamen er 125 nieuwe woningen bij, een groei van slechts 0,4%. Dat is te weinig om aan de vraag te voldoen. Daarnaast zijn er voor honderden woningen vergunningen verleend, maar zijn die bouwactiviteiten niet gestart.

- De vertraging van de woningbouw moet stoppen en de regie op de uitvoering moet verbeteren. Het doel is om jaarlijks voldoende woningen toe te voegen in alle segmenten.
- De gemeente Zeist dient duidelijke kaders te stellen in de Omgevingsvisie en in de omgevingsplannen. Ruimtelijke ordening gaat namelijk niet over één nacht ijs: projecten duren vaak jaren, soms decennia. In de plannen moeten we steeds oog houden voor toekomstige generaties. De keuzes van vandaag bepalen de leefkwaliteit van morgen.
- De bewonersparticipatie in ruimtelijke plannen (Omgevingswet) moet bijdragen aan draagvlak en minder conflicten of bezwaarprocedures. De gemeente houdt de regie en betreft inwoners en belanghebbende organisaties vanaf het begin, conform de 'Participatiewijzer' en het 'Handvat Participatie' (zie §9.2).

4.2 Betaalbaar wonen

Een groot deel van de nieuwe woningen moet betaalbaar zijn, waaronder sociale huur, middenhuur en betaalbare koop.

Er moet oog zijn voor de middeninkomens, waaronder starters en jonge gezinnen. Zij hebben het zwaar, want zij verdienen te veel voor sociale huur, maar te weinig om de hoge marktprijzen van koopwoningen te betalen. Deze groep slaagt amper op de woningmarkt in Zeist (bron: Monitor Wonen Zeist 2024).

- De ChristenUnie-SGP wil dat nieuwbouwprojecten een goede verdeling bevatten van verschillende woningtypen, met extra prioriteit voor middenhuur en betaalbare koop.
- De gemeente Zeist moet afspraken maken met corporaties en ontwikkelaars over de definitie en het handhaven van betaalbare huur- en kooprijzen, zodat ook middeninkomens slagen.

4.3 Groene, verbonden wijken

Wonen is meer dan stenen stapelen. Een wijk of dorp wordt leefbaar door voorzieningen, groen en sociale verbindingen.

- Ruimte voor scholen, sportlocaties en ontmoetingsplekken moet al in de planfase van nieuwbouwwijken opgenomen zijn. Bij herstructurering of renovatie van wijken kijken we niet alleen naar de woningen, maar ook naar speelplekken en veiligheid (zie ook §5.4) Zo blijft Zeist een gemeente waar mensen (ongeacht de wijk of dorpskern) graag wonen.

- Groen moet altijd meegenomen worden in de ruimtelijke plannen, want het is onmisbaar voor de gezondheid en kwaliteit van leven. Zo bieden bomen verkoeling op warme dagen en vangen grasvelden bij hevige buien het regenwater beter op dan bestrating (zie ook §7.5). De 3-30-300-regel is een effectieve maatstaf: vanuit elk huis zijn drie bomen zichtbaar, 30% van de wijk heeft schaduw van bomen en binnen 300 meter is een park of groenvoorziening. De 3-30-300-regel ondersteunt de bredere duurzaamheids- en biodiversiteitsdoelen van de gemeente én verhoogt de ruimtelijke kwaliteit van de wijken.
- De ruimtelijke ordening moet het unieke karakter van de Zeister dorpskernen respecteren, zodat de locatie zich ontwikkelt op een manier die past bij de lokale gemeenschap. Een nieuw bouwproject in Den Dolder vraagt om een andere aanpak dan bijvoorbeeld in Austerlitz, of in het centrum van Zeist. Dagelijkse voorzieningen moeten dichtbij zijn, zoals scholen, zorg en sport (zie ook §8.3).
- Nieuwe woningen moeten duurzaam en energiezuinig zijn. De overstap naar aardgasvrije wijken vraagt veel van inwoners, maar levert uiteindelijk een lagere energierekening op en remt klimaatverandering. De gemeente Zeist moet bewoners helpen met subsidies en collectieve inkoopacties. Bij renovatieprojecten worden isolatiemaatregelen en zonnepanelen standaard toegevoegd. Zo bouwen we niet alleen voor vandaag, maar ook voor de generaties na ons.

4.4 Ruimte voor ons allemaal

- Niet alleen betaalbaarheid is belangrijk. Woningen moeten ook passen bij de verschillende levensfasen van de inwoners in de gemeente. Ouderen zoeken levensloopbestendige woningen, zodat zij langer zelfstandig kunnen blijven wonen. Jongeren willen juist een eerste stap zetten op de woningmarkt. Mensen met een beperking hebben woningen nodig die goed toegankelijk zijn, met zorg en voorzieningen vlakbij.
- Bijzondere woonvormen zoals Knarrenhoven of wooncoöperaties verdienen steun, want ze versterken de gemeenschap en bieden dagelijkse oplossingen voor de bewoners.
- De gemeente Zeist moet een programma ontwikkelen voor 'creatievere' woon- en bouwvormen, waaronder het optoppen van bestaande panden en het splitsen van bestaande woningen.
- De gemeente moet woningbouw voor ouderen stimuleren (voor wie kleiner wil gaan wonen), om meer doorstroming op de woningmarkt te krijgen.

Hoofdstuk 5

Kunst, cultuur en sport

Kunst, cultuur en creativiteit verrijken het leven en de samenleving. Kunst kan confronteren, stilzetten, ontspannen, wakker schudden en verbinden. In onze culturele instellingen werken professionals en vrijwilligers samen aan het mooier maken van de Zeister samenleving. Kunst en cultuur zijn er voor de samenleving, waarbij de gemeente een belangrijke rol vervult als subsidieverstrekker, opdrachtgever en hoeder van ons culturele klimaat en erfgoed.

5.1 Lokale kunst en cultuur

De ChristenUnie-SGP is voor cultuur in de breedte: bereikbaar en betaalbaar voor iedereen. We koesteren de lokale geschiedenis van al onze dorps- en woonkernen. Bibliotheken, muziekverenigingen en -scholen spelen een belangrijke rol in de overdracht en kennis van cultuur. Daarnaast zijn het ontmoetingsplekken. Ze geven toegang tot informatie en ondersteunen de muzikale en creatieve ontwikkeling van onze inwoners. Bibliotheken zijn ook cruciaal om laaggeletterdheid aan te pakken en ze vergroten de kansengelijkheid van onze gemeenschap.

- De gemeente Zeist heeft een rijk cultureel leven. Dat moeten we koesteren en versterken. Een breed aanbod moet voor alle inwoners bereikbaar zijn.
- Wij ondersteunen het initiatief om de mijlpalen en vondsten uit de Napoleontische tijd ten toon te stellen in een museum in Austerlitz.
- De gemeente Zeist dient niet alleen het huidige logo, maar ook het historische wapen van Zeist te gebruiken in haar PR en communicatie.
- Cultuureducatie moet voor alle kinderen dichtbij en betaalbaar zijn. De gemeente stimuleert samenwerking tussen scholen en culturele voorzieningen.
- Gebouwen worden zoveel mogelijk multifunctioneel benut. Om het gebruik te optimaliseren, maar ook omdat organisaties elkaar versterken. De exploitatie van de culturele accommodaties in de gemeente Zeist wordt met het revolverend fonds verder gestimuleerd om te verduurzamen.

- De bibliotheek dient voor iedereen toegankelijk en betaalbaar te zijn. Inwoners zijn tot hun 23e jaar gratis lid van de bibliotheek, zodat lees- en studieboeken ook voor oudere middelbare scholieren en studenten laagdrempelig beschikbaar blijven.

5.2 Monumenten en (kerkelijk) erfgoed

Erfgoed en monumenten zijn beeldbepalende elementen in het landschap van al onze kernen. Goed onderhoud en beheer van erfgoed en monumenten vinden we belangrijk.

- De gemeente ontwikkelt een monumentenbeleid dat rekening houdt met de culturele (esthetische) waarde van monumenten. Met onderhoud, waaronder isoleren en aardgasvrij maken, blijven monumenten optimaal bruikbaar voor de gemeenschap.
- De gemeente gaat strenger handhaven op verwaarlozing van monumenten die hun functie verliezen. Waar leegstand en achterstallig onderhoud dreigt, kijken wij naar herbestemming. Zo behouden monumenten en erfgoed zo veel mogelijk hun iconische uiterlijk in het landschap en blijven een (sociale) functie houden in het dorp.
- Het cultuurhistorisch erfgoed van de laanstructuren moet bij reconstructies zo veel mogelijk behouden blijven.

5.3 Evenementen

Evenementen zorgen voor een bruisende samenleving en stimuleren ontmoeting en ontspanning van onze inwoners. Het is belangrijk dat ze goed toegankelijk zijn én dat de gemeente heldere (subsidie)afspraken maakt over afvalverwerking, duurzaamheid, geluid en volksgezondheid. De ChristenUnie-SGP vindt het vanzelfsprekend dat evenementen bedoeld voor een breed publiek, zoals vrijwilligersbijeenkomsten, rekening houden met de (religieuze) rust- en feestdagen van de doelgroepen. Bij de vergunningverlening van evenementen wordt voorkomen dat reguliere religieuze vieringen worden verstoord.

5.4 Sport dichtbij

Wij stimuleren de breedtesport in de gemeente Zeist en kiezen voor een toegankelijke sportwereld waarin iedereen kan meedoen, ongeacht leeftijd, financiële middelen, talent, fysieke beperking of ervaring. Sport stimuleert lichaam en geest en bevordert een gezonde en vitale samenleving. Dat begint bij prettige fiets-, wandel-, skeeler- en hardlooproutes, als laagdrempelige uitnodiging tot bewegen.

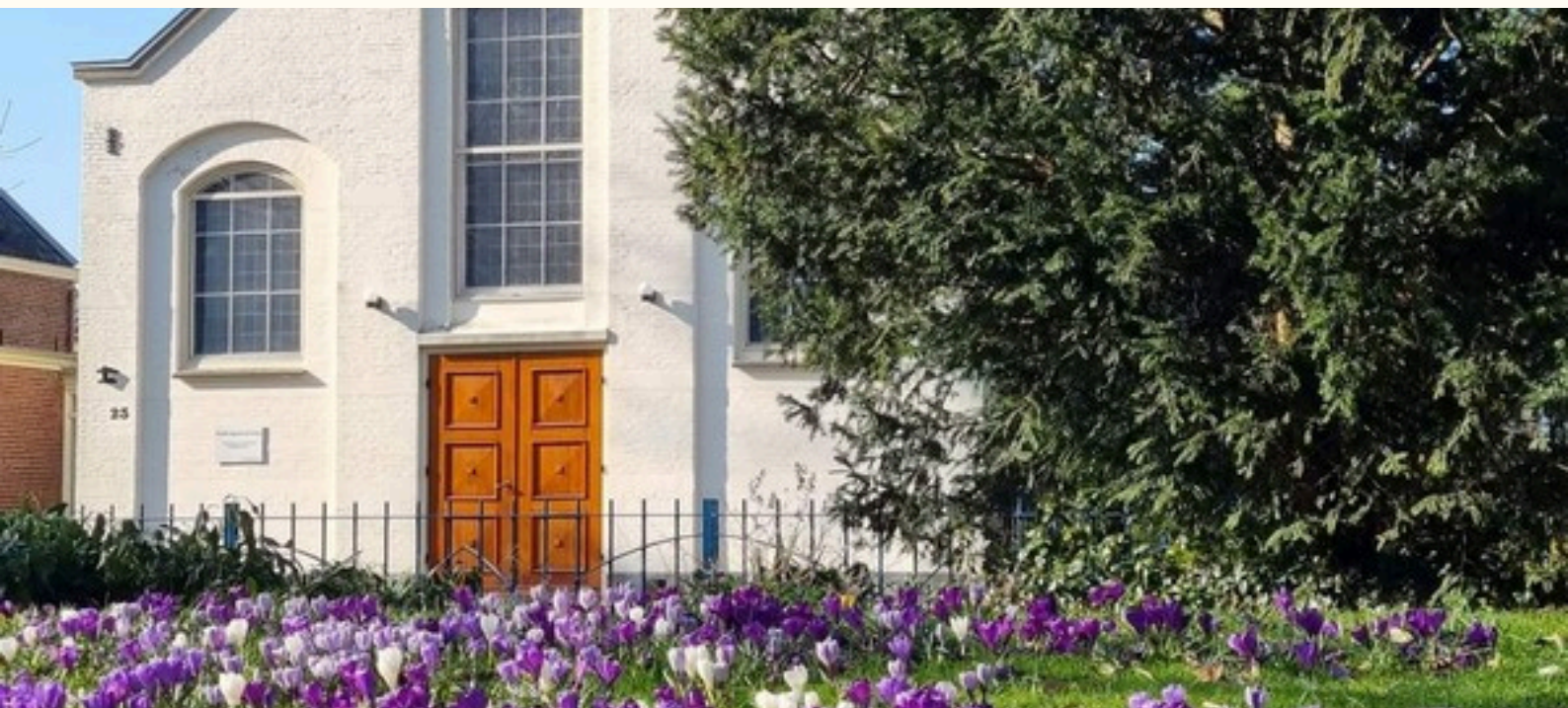
- Bij het plannen en bouwen van nieuwe wijken en infrastructurele projecten worden openbare beweegplekken, buitensportlocaties en (sport)veldjes aangelegd.
- De nieuwe en bestaande fiets- en voetpaden in de gemeente nodigen uit tot bewegen en zijn (sociaal)veilig. Voor ouderen is het belangrijk dat zij extra wandelpaden krijgen en dat de toegankelijkheid van bestaande ommetjes verbetert. Denk aan de paden in natuurpark De Brink en een veilige wandelroute rondom De Looborch. (zie ook §8.1)

- De gemeente promoot het Jeugd Sport- en Cultuurfonds, zodat gezinnen met een lager inkomen gemotiveerd en geholpen worden om hun kinderen te laten sporten.
- Via onder andere Sportief Zeist worden voor alle ouderen in onze gemeente laagdrempelige sport- en beweegprojecten georganiseerd. Een leefstijl met voldoende beweging draagt bij aan hun zelfredzaamheid en sociale netwerk.
- We stimuleren buitenspelen door meer speeltuinen aan te leggen. De speellocaties zijn zo veel mogelijk geschikt voor meerdere leeftijden en voor kinderen met een fysieke beperking, zoals de definitie van de Samenspeelplek van Jantje Beton.

5.5 Sportaccommodaties en -verenigingen

Naast het beweegvriendelijk inrichten van de openbare ruimte, is het belangrijk dat onze sportaccommodaties veilig zijn, goed onderhouden en toegankelijk voor mensen met een beperking. De sportverenigingen verbinden onze inwoners tot gemeenschappen. Samen met de sportverenigingen zijn er plannen gemaakt voor zowel de binnen- als buitensportaccommodaties.

- De gemeente dient een sportakkoord op te stellen met verenigingen. Daarin staan afspraken over toegankelijkheid, vrijwilligersbeleid, een positieve sportcultuur en inclusiviteit, en het tegengaan van discriminatie en racisme.
- Alle sportaccommodaties in Zeist moeten toegankelijk zijn voor mensen met een beperking.
- Alcohol, tabak en sport gaan niet samen. Het alcohol- en nicotinegebruik rondom sportkantines tijdens en aansluitend aan sportactiviteiten moet ontmoedigd worden.

Hoofdstuk 6

Economie

De economie staat in dienst van mensen, niet andersom. Wij vinden dat een economisch beleid moet streven naar maximale bloei en niet naar maximale groei. De gemeente Zeist schept daarbij goede voorwaarden om (maatschappelijk) verantwoord ondernemerschap te stimuleren. Daarnaast hechten wij grote waarde aan een goede balans tussen werken, zorgen en rusten. De recreatie in en rond de gemeente Zeist moeten wij stimuleren in overleg met lokale ondernemers en met behoud van (kwetsbare) natuur. Daar hoort een compact centrum bij met een goede uitstraling.

6.1 Levendig centrum en vitale winkelcentra

De detailhandel verandert van aard en structuur. Het bestaande 'Retailperspectief' geeft een goede aanzet om daarmee om te gaan. Wij letten daarbij extra goed op de leefbaarheid van de kernen en op de sociale veiligheid in en rond winkelgebieden.

- Een hechte samenwerking tussen winkeliers, handhavers en politie is belangrijk om winkelcriminaliteit aan te pakken. Dit verbetert de positie van (kleine) winkeliers.
- Het centrum en de winkelcentra verdienen optimaal onderhoud, want een goede uitstraling stimuleert levendigheid. Daar horen ook verkeersveilige fiets- en voetgangersverbindingen bij (zie ook §8.2). De toegankelijkheid voor mensen met een beperking moet daarin altijd aandacht krijgen.
- Bij de herinrichting of renovatie van de openbare ruimte informeert de gemeente belanghebbende ondernemers en betreft hen tijdens het plannen van de werkzaamheden (zie ook §9.2). Dat vergroot het draagvlak en verkleint de kans op hinder en knelpunten tijdens de uitvoering.
- Kleine winkelcentra en de weekmarkt zijn onmisbaar voor de leefbaarheid van wijken en woonkernen. Wij stimuleren innovatief ruimtegebruik van winkels, zorg, horeca en maatschappelijke functies om voorzieningen te behouden.

- Het winkelcentrum De Clomp verdient meer groen in de vorm van extra plantvakken en bomen, om het centrum aantrekkelijker en klimaatadaptiever te maken.
- De gemeente moet de eigenaar van winkelcentrum Kerckebosch aanmoedigen om zo snel mogelijk te investeren in het centrum, zodat het een aantrekkelijk centrum en leefbaar gebied wordt.

6.2 Brede welvaart

Brede welvaart gaat over meer dan alleen 'geld verdienen'. Het draait ook om een houdbare balans tussen werken, zorgen en rusten in het dagelijks leven. Wij genieten van de zondag als collectief rustmoment.

- De gemeente moet goede voorwaarden scheppen om (maatschappelijk) verantwoord ondernemerschap te stimuleren bij lokale winkeliers en ondernemers.
- Sociale ondernemers krijgen een grotere kans bij aanbestedingen en overheidsinkoop. Bij alle aanbestedingen is *Social Return* een voorwaarde.
- Winkeliers mogen niet gedwongen worden om hun winkel op zondag te openen. De gemeente Zeist moet dit garanderen en bewaken. De ChristenUnie-SGP is tegen de verruiming van de zondagsopenstelling van winkels.

6.3 Duurzame werkgelegenheid

Bedrijven en ondernemers in de gemeente Zeist zijn onmisbaar. Ze zijn van grote waarde voor onze economie en de leefbaarheid, want ze creëren werkgelegenheid en stimuleren innovatie zodat ook andere doelen gerealiseerd worden. Een lokale economie is volgens de ChristenUnie-SGP gezond als iedereen een kans krijgt en verantwoordelijkheid neemt, zodat werken en vrije tijd in balans zijn en economische groei (groene) grenzen kent.

- De behoefte aan goede (nieuwe) bedrijfshuisvesting in de gemeente blijft aandacht verdienen. We mogen vrijkomende bedrijfspanden niet zomaar omzetten naar woningen.
- De gemeente Zeist zorgt voor een goede balans tussen het aantal woningen en de werkgelegenheid. De gemeente mag geen 'slaapstad' worden waarin de werkgelegenheid wegvloeit naar grote steden als Utrecht en de Zeister kantoren en bedrijventerreinen leeg staan.
- Het is belangrijk dat de gemeente afspraken maakt met lokale werkgevers om duurzaam woon-werkverkeer te stimuleren. Daarnaast richt de gemeente een kenniskring op voor ondernemers om te leren over energietransitie, energie besparen, energie delen en circulariteit.

- De gemeente moet ondernemers stimuleren om stageplekken, bijbanen en leerwerkplekken aan te bieden, vooral voor jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- De gemeente onderhoudt goede relaties met ondernemers, er is structureel overleg en voldoende informele ontmoetingsmogelijkheden.

6.4 Recreatie en toerisme

Ontspannen dichtbij huis – de coronacrisis heeft geleerd dat we hierin nog meer moeten investeren. Het is belangrijk dat de gemeente een plan maakt met ondernemers om recreatie in en rond de gemeente Zeist te stimuleren, mét oog voor behoud van kwetsbare natuur (zie ook §7.7).

- Aanvullend op de ontsluiting van onze toeristische trekpleisters, stimuleren wij optimale fiets- en wandelverbindingen voor recreatie en het woon-werkverkeer.
- De buitensport in de openbare ruimte, zoals mountainbiken en skaten, verdient extra promotie.
- We zetten in op gebiedspromotie samen met inwoners en lokale ondernemers.

Hoofdstuk 7

Natuur en milieu: zorg voor de schepping

Alles wat leeft – mens, dier en flora – zijn onderdeel van een prachtige schepping die God ons gegeven heeft. Het leven moet in balans zijn met wat de aarde kan dragen, voor een groene en gezonde leefomgeving. Daarvoor zal wat moeten veranderen. Vanuit die visie willen we bijdragen aan een duurzaam leven waarbij mensen niet afhaken, maar meegenomen worden in de benodigde veranderingen. Inwoners en overheid moeten samen de handen uit de mouwen steken, zodat toekomstige generaties dezelfde kansen krijgen.

7.1 Schone energie en warmte

Duurzame energie en warmte moet op een eerlijke en toegankelijke manier beschikbaar zijn. Veel inwoners kunnen de overstap (eventueel met een beetje hulp) prima zelf maken. Voor de groep inwoners die extra hulp nodig heeft, wil de ChristenUnie-SGP de komende jaren extra ondersteuning. De actuele netcongestie zorgt ervoor dat we niet zo snel kunnen als we willen, een prikkel voor nieuwe, innovatieve technieken.

- We geven kansen aan inwonersinitiatieven en steunen lokale energiegemeenschappen.
- Het overstappen op duurzame energie en warmte moet voor onze inwoners haalbaar en betaalbaar zijn. De gemeente moet hen goed informeren in de transitie en ondersteunen waar nodig.
- Inwoners die kampen met energiearmoede verdienen extra ondersteuning. Met advies, isolatiemaatregelen en indien noodzakelijk financiële ondersteuning.
- De ChristenUnie-SGP is positief over een publiek warmtebedrijf als dit de transitie naar aardgasvrije woningen stimuleert. Het gebruik van slimme batterijen en andere innovatieve energieopslag in wijken en op bedrijventerreinen moet de gemeente aanmoedigen.
- Als er (inpasbare) mogelijkheden zijn voor grootschalige energieopwekking in de gemeente, dan staat de ChristenUnie-SGP daar positief tegenover.

7.2 Jouw duurzame huis

In onze gemeente staan veel verschillende typen woningen en bedrijfspanden die uiteindelijk allemaal gebruik gaan maken van schone energie en warmte. Een duurzaam huis of bedrijfspand is goed voor het klimaat en goed voor de portemonnee.

- De gemeente blijft Stichting SEZ (waaronder Mijn Groene Huis) steunen als onafhankelijk adviespunt en initiator van verduurzamingsacties in de gemeente Zeist.
- In de overeenkomsten rond grondexploitatie moeten expliciet doelstellingen vastgelegd worden voor circulariteit, het tegengaan van verspillingen, het gebruik van biobased-materialen en de compensatie van de CO₂-uitstoot van broeikasgassen tijdens de bouw.
- De gemeente blijft onze woningeigenaren en ondernemers helpen met onder andere verduurzamingsadvies, het aanjagen van verduurzamingsprojecten en/of financiële steun.
- Ondernemers en bedrijventerreinen worden ondersteunt bij problemen door netcongestie, bijvoorbeeld met slimme oplossingen als elektriciteitsuitwisseling of batterijen, zodat bedrijven ook met een kleine aansluiting kunnen verduurzamen. Mijn Groene Bedrijf kan hierin een belangrijke rol spelen.

7.3 Kansen voor de natuur

Natuur is goed voor de mens. Onze gemeente ligt prachtig in het groen en daar genieten we dagelijks van. Maar, we kennen ook de effecten van klimaatverandering en het stikstofprobleem. Zo is de bodem in onze bossen enorm verzuurd. Dit vraagt om maatregelen voor meer biodiversiteit en een gezondere bodem en lucht. We hebben de opdracht om Gods schepping goed te onderhouden.

- Wij blijven de lokale initiatieven (zoals ‘Samen Duurzaam Zeist’) ondersteunen die actie ondernemen om onder andere de biodiversiteit in de gemeente Zeist te verhogen. Zij zijn een belangrijke speler om inwoners en bedrijven te informeren en enthousiasmeren. Zo werken we aan bescherming en versterking van inheemse plantensoorten, bijen en insecten.
- Hoe we het beste zorgen voor de schepping moeten we blijven leren. De gemeente besteedt extra aandacht aan natuur- en milieueducatie op scholen, in samenwerking met De Boswerf, De Dorpsboerderij en Stichting Stadslandbouw.
- De gemeente formuleert samen met betrokken agrariërs een duurzame aanpak voor het Kromme Rijn Linie Landschap (het gebied tussen Utrecht, Nieuwegein en Zeist).
- De gemeente verankert de bescherming van ‘droge’ en ‘natte’ natuurgebieden in het omgevingsbeleid en in alle plannen.
- De bestaande biodiversiteit in de bebouwde kom moet bewust beschermd en verbeterd worden, vooral als in bestaande wijken gebouwd wordt. De gemeente koopt het plantgoed zoveel mogelijk lokaal, biologisch en/of gecertificeerd duurzaam in.
- Waar het groener kan, stimuleren wij dat. Denk aan groene schoolpleinen, natuurvriendelijk en ecologisch (berm)beheer van de openbare ruimte en biodiversiteit verhogend groen op bedrijventerreinen.
- Wij zijn voorstander van het behoud van volkstuinen, mits passend in de context van de omgeving.
- Zorg voor de natuur betekent ook zorg voor lucht- en waterkwaliteit. De ChristenUnie-SGP wil dat de gemeente de kwaliteit van (oppervlakte)water en de lucht verbetert de komende jaren. Eén van de mogelijkheden is wijkgericht onderzoek naar het effect van houtstook en gerichte maatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren.

7.4 Voedselproductie in balans

Een toekomstbestendige agrarische sector heeft een gezonde economische basis, handelt innovatief en beschermt de bodem- en waterkwaliteit. Bovendien is de voedselproductie in balans met het energie- en grondstoffengebruik, dierenwelzijn en landschap.

De gemeente kan een andere eetcultuur bevorderen door bij te dragen aan meer lokale, biologische en gezondere producten en voedselketens.

- De lokale agrariërs in ons buitengebied verdienen ondersteuning bij de grote uitdagingen om duurzamer te ondernemen. Zij dragen (soms al generaties lang) bij aan het open landschap en lokale voedselproductie, zoals de fruitteelt.
- Het sluiten van kringlopen draagt bij aan toekomstbestendig en klimaatbewust produceren. De gemeente moet de agrarische collectieven en lokale samenwerkingen die zich hiervoor inzetten, zoals Herenboeren, aanmoedigen.
- Stadslandbouw is een goed idee. Het verlevendigt onze gemeente, brengt onze voedselproductie dicht bij huis en maakt de openbare ruimte groener en leefbaarder. De stichting ‘Stadslandbouw Zeist’ verdient daarom onze blijvende ondersteuning.
- Het is belangrijk dat kinderen weten waar voedsel vandaan komt. Daarom ondersteunt de gemeente educatie-initiatieven, zoals open-erfdagen van boeren. Daarnaast krijgt elke basisschoolklas de gelegenheid om een school(moes)tuin aan te leggen of op excursie te gaan naar een natuurgebied.
- We ondersteunen initiatieven die voedselverspilling tegengaan. De gemeente geeft het goede voorbeeld: 100% duurzaam en zo lokaal mogelijk.

7.5 Omgaan met extreem weer

De klimaatverandering vraagt een nieuwe aanpak om onze gemeente toekomstbestendig te maken. De regenbuien worden heviger, periodes van droogte worden langer en de hittestress neemt toe.

- De Deltawerken van de 21^e eeuw vinden plaats in de achtertuinen. De gemeente stimuleert en helpt inwoners om groene achtertuinen en stoep- en geveltuintjes aan te leggen. Ook promoot de gemeente de jaarlijkse actie ‘Tegelwippen’ met een campagne, zodat inwoners gemotiveerd zijn hun tuintegels in te ruilen voor groen. Het initiatief ‘Heuvelrug tuinen’ kan hier goed bij aansluiten.
- In gemeentelijke bouw- en infraprojecten is klimaatadaptief ontwerpen en bouwen de norm. Pleinen krijgen waterafvoeroplossingen (zonder afbreuk op de toegankelijkheid) en de aanleg van wadi’s creëert nieuwe plekken voor waterberging.
- Hittestress vormt een steeds groter probleem. Bomen en ander groen zorgen voor verkoeling, dus moeten zoveel mogelijk behouden blijven en aangevuld worden met nieuwe aanplant.

- De gemeente stelt een plan van aanpak op met bedrijventerreinen om meer waterberging te realiseren in versteende gebieden. Dit maakt bedrijventerreinen toekomstbestendig en helpt de ondernemers die niet/ onvoldoende verzekerd zijn voor waterschade.

7.6 Ons afval is een grondstof

Restafval heeft een enorme impact op het milieu, vanwege de uitstoot bij zowel productie als verwerking. De richtlijnen voor afvalscheiding worden strenger en de verwerkingskosten nemen toe, vooral voor restafval. De oplossing schuilt in een circulaire samenleving: meer hergebruiken en minder weggooien.

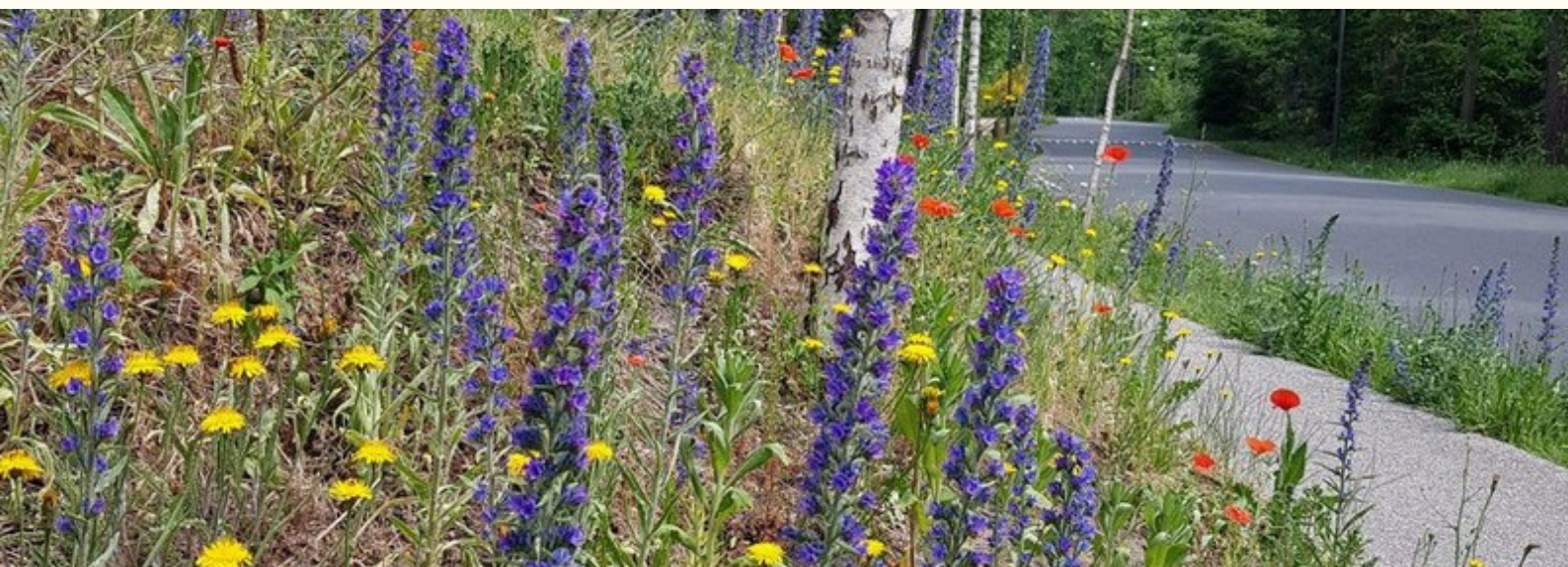
- De hoeveelheid herbruikbare materialen in het restafval moet omlaag. De ChristenUnie-SGP wil de komende periode onderzoeken of een ander tariefstelsel mogelijk is: wie goed scheidt, wordt beloond en betaalt minder dan degene die dat niet doet. Daarnaast voeren wij maatregelen in waardoor inwoners uit de hoogbouw gemakkelijker en beter hun afval scheiden.
- De gemeente moet blijven communiceren over correcte afvalscheiding, het voorkomen van zwerfafval en circulair handelen.
- Samen met de RMN en de Provincie Utrecht willen we onderzoeken of het recyclestation uitgebreid kan worden, zodat meer afval omgezet kan worden naar grondstof.
- De gemeente moet circulariteit een vast onderdeel maken van aanbestedingen. Denk aan de aanleg van wegen, straatmeubilair en eigen vastgoed. De gemeente maakt afspraken met aannemers over het gebruik van circulaire materialen en biobased-materialen.
- Echte circulaire bedrijvigheid moet wel een plek hebben. De gemeente moet ruimte maken voor circulaire bedrijven en repaircafés, en (waar nodig) circulaire initiatieven ondersteunen.
- We zijn blij met de kringloopwinkels in onze gemeente. Wij zoeken samen met hen naar mogelijkheden voor een (regionaal) ambachtscentrum of grondstoffendepot, zodat goederen een nieuw leven krijgen.

- Lokale initiatieven van 'Samen Duurzaam Zeist', zoals 'Zeist zonder zwerfafval' en de bermbrigade, worden van harte ondersteund. De gemeente voorziet inwoners die zwerfafval willen rapen van de benodigde materialen.

7.5 Omgaan met extreem weer

Goed samenleven betekent ook zorg dragen voor dieren. Zij zijn onderdeel van de schepping. De Wet Dieren (2013) stelt dat dieren recht hebben op een goed leven, los van hun betekenis of nut voor de mens. Daarnaast voorkomen huisdieren eenzaamheid, brengen zingeving en ondersteunen de gezondheid van mensen.

- De gemeente neemt bescherming van bijen en insecten integraal mee bij haar ruimtelijke plannen (zie ook §7.3).
- De gemeente (en bestrijdingspartners) bestrijden invasieve en hinderlijke diersoorten (waar mogelijk) op een diervriendelijke wijze.
- De gemeente inventariseert de behoefte naar hondenuitlaatgebieden en zoekt (indien nodig) naar mogelijkheden voor aanvullende hondenuitlaatgebieden.
- De wolf is terug in Nederland en ook binnen onze gemeente. De ChristenUnie-SGP pleit voor een beheermethode die de balans houdt tussen openstelling van natuurgebieden voor recreatie, ondernemersbelangen en het leefgebied van de wolf. De ChristenUnie-SGP vindt dat de gemeente een belangrijke rol speelt in de voorlichting over de wolf als men ervoor kiest in de bossen te recreëren.
- Het is belangrijk dat huisdierenzorg voor inwoners met een kleine beurs bereikbaar blijft, nu de behandelingen door commercialisering steeds duurder worden. We willen kijken of de speciale bijstand bruikbaar is om hen te helpen.
- De organisaties die helpen bij zorg voor dieren, zoals het dierenasiel en de dierenambulance, verdienen ondersteuning van de gemeente.

Hoofdstuk 8

Een goed bereikbaar Zeist

Het is van groot belang je veilig en comfortabel te kunnen verplaatsen van, naar en binnen de gemeente. Mobiliteit brengt mensen bij elkaar voor ontmoeting, werk en een helpende hand. Daarnaast stimuleren goede (fiets)paden en OV-verbindingen inwoners, forenzen en gasten om te kiezen voor duurzaam vervoer. De ChristenUnie-SGP wil naar schoner vervoer waarbij lopen, fietsen en OV het belangrijkste is. Het merendeel van alle verplaatsingen gaat over korte afstanden, waarvoor de fiets uitstekend geschikt is. Daarom kiezen we voor het STOMP-principe: Eerst Stappen, dan Trappen (fiets), dan Openbaar vervoer, dan *Mobility as a service (MAAS, deelmobiliteit)* en dan Personenwagens.

8.1 Voetgangers

- Voet- en wandelpaden moeten voor iedereen veilig bruikbaar zijn, vooral de routes naar scholen, winkelcentra, zorgvoorzieningen, parken en andere belangrijke ontmoetingsplekken. Dat betekent ook rekening houden met rollators, kinderwagens en zichtbaarheid.
- De gemeente spoort eigenaren van overhangend groen aan om te snoeien en tuinafscheidingen niet over het openbare voetpad te laten groeien. Indien noodzakelijk kunnen zij gedwongen worden het voetpad “terug te geven” aan de voetganger.
- Afgelopen jaren zijn er op diverse plaatsen, in overleg met de ouderenbonden, bankjes geplaatst op veelgebruikte looproutes. De ChristenUnie-SGP wil ook komende periode kijken op welke routes bankjes geplaatst kunnen worden.

8.2 Fietzers

- De gemeente neemt bij nieuwbouw of herstructurering van wijken het fietsverkeer als uitgangspunt, zodat wijken fiets- en kindvriendelijk ingericht worden.
- We gaan door met de ambitieuze fietsagenda, voor meer veilig en comfortabel fietsverkeer binnen en van/naar de gemeente Zeist.

- De planning en realisatie van een passend, sociaal veilig fietspad tussen Zeist en het Utrecht Science Park krijgt prioriteit. Hiervoor werken we samen met de Provincie Utrecht.
- Ieder jaar lost de gemeente minstens 10 fietsknelpunten op (gemeld door bewoners, de Fietzersbond of bekend bij de gemeente).
- Daar waar passend realiseren we fietsstraten waar de auto te gast is.
- De (her)inrichting van onze infrastructuur volgt de richtlijnen van het ‘Duurzaam veilig’ principe.

8.3 Openbaar vervoer en deelvervoer

- Zeist-Noord en Den Dolder moeten beter bereikbaar worden met het OV. De ChristenUnie-SGP wil dat een mogelijke HOV-lijn (Hoogwaardig Openbaar Vervoer) tussen Amersfoort en Utrecht Science Park ook de bereikbaarheid voor Zeist-Noord verbetert.
- Frequent en duurzaam OV tussen de verschillende kernen is noodzakelijk voor de gemeenschap. Samen met de Provincie maken we een serieus plan met haltes voor belangrijke maatschappelijke voorzieningen zoals het ziekenhuis, Gedenkpark Zeister Bosrust, scholen en winkelcentra. Zo verbeteren we de bereikbaarheid van Austerlitz, Bosch en Duin, Den Dolder en Huis ter Heide.

- De gemeente stimuleert (daar waar nodig) deelvervoer en initiatieven voor gezamenlijk vervoer, zoals het ANWB-automaatje.
- (Electrische) deelfietsen helpen om te kiezen voor duurzaam vervoer. De gemeente maakt goede afspraken over de stallingslocaties, om een rommelige openbare ruimte te voorkomen.
- Bij nieuwe woningprojecten is deelmobiliteit standaard onderdeel van het project.

8.4 Parkeren

- De gemeente moet het gebruik van deelauto's stimuleren, zodat er minder blik op straat komt. Het lokale initiatief 'Samen Slim Rijden' heeft bewezen dat een deelauto een uitstekend alternatief is voor de tweede (en soms eerste) auto.
- Het laadpalenbeleid moet uitgevoerd worden, indien nodig met extra inzet. Wij staan open voor innovaties.
- Bestaande parkeerterreinen worden (mits ruimtelijk inpasbaar) voorzien van daken met zonnepanelen om bij te dragen aan de klimaatopgave.

8.5 Auto- en vrachtverkeer

- 'Snel en veilig naar de wijk, rustig en veilig in de wijk' is ons standpunt. Wegen die belangrijk zijn voor de doorstroming blijven 50 of 60 km/uur-wegen, ook zodat wijken en bedrijventerreinen goed bereikbaar blijven. Alle andere wegen worden ingericht als 30 km/uur-wegen, dat is het doel.
- Wegen moeten logisch, duidelijk en veilig ingericht zijn, waarbij maximum snelheden met de weginrichting worden afgedwongen.
- Onze winkeliers en ondernemers zijn (deels) afhankelijk van auto's en vrachtverkeer. Het centrum en de winkelcentra moeten goed bereikbaar blijven en voldoende parkeerplaatsen bieden.
- Met slimme laadpalen faciliteren we elektrisch rijden en maken een buffer in het elektriciteitsnet.
- De gemeente bespreekt met het bedrijfsleven hoe hun personen-/toeleveringsvervoer kan verduurzamen.
- De komende jaren hebben veel wegen onderhoud nodig. Wij willen dat er extra aandacht gaat naar goede, veilige omleidingsroutes en duidelijke communicatie voor de weggebruikers.

Hoofdstuk 9

Betrouwbare overheid

Een samenleving kan alleen functioneren wanneer inwoners vertrouwen hebben in hun overheid. Dat vertrouwen ontstaat niet vanzelf, maar vraagt om bestuur dat eerlijk, transparant en dienstbaar is. De ChristenUnie-SGP in gemeente Zeist staat voor een overheid die dicht bij de inwoners staat en hen betreft bij besluiten die hun dagelijks leven raken. We willen dat de gemeente herkenbaar is, aanspreekbaar en betrouwbaar in woord en daad. Dat betekent dat we niet alles beloven, maar doen wat we zeggen en zeggen wat we doen.

9.1 Vertrouwen

Integriteit staat voorop in ons bestuur. Een bestuurder of raadslid moet zijn keuzes niet alleen uitleggen, maar ook bereid zijn zich te verantwoorden. Besluiten nemen we in vrijheid en openbaarheid, zodat inwoners kunnen volgen hoe keuzes tot stand komen.

- Beleidsstukken moeten begrijpelijk geschreven zijn en inwoners horen actief geïnformeerd te worden. Zo kunnen mensen beter meepraten en begrijpen zij waarom bepaalde keuzes noodzakelijk zijn.
- De besteding van gemeenschapsgeld moet duidelijk herleidbaar zijn. Jaarlijkse rapportages laten zien waaraan middelen besteed worden, zodat zichtbaar is dat de gemeente zorgvuldig omgaat met de belastingcenten van inwoners.

9.2 Bewonersparticipatie

De overheid is er niet om zichzelf, maar om de samenleving te dienen. Dat betekent dat ambtenaren en bestuurders luisteren naar de vragen van inwoners en partners, en samen zoeken naar oplossingen. Problemen worden niet doorgeschoven van loket naar loket, maar snel en adequaat opgepakt.

- Inwoners moeten ervaren dat de gemeente naast hen staat, ook als regels en procedures ingewikkeld zijn.
- Wij ondersteunen de pilot voor de buurtbudgetten en willen graag dat dit een blijvend initiatief wordt als blijkt dat de pilot succesvol is. Zo brengen we het bestuur dichter bij de burger.

- Het is belangrijk dat de gemeente vooraf duidelijk communiceert aan inwoners wat zij kunnen verwachten van een participatietraject. De invoering van de Omgevingswet maakt participatie bij ruimtelijke plannen verplicht. In de gemeente Zeist gebruiken we het 'Handvat Participatie' en de 'Participatiewijzer' als hulpmiddelen om inwoners vroegtijdig te betrekken.
- De gemeente moet ruimte geven aan maatschappelijke initiatieven van bijvoorbeeld verenigingen, kerken en bewonersgroepen. Zij zijn vaak beter in staat om oplossingen te bedenken die passen bij hun wijk of dorp. De gemeente moet die initiatieven ondersteunen en (waar nodig) faciliteren met middelen, kennis of een procesbegeleider. Zo versterken we het draagvlak en benutten we de kracht van de samenleving.

9.3 Discriminatie, racisme en inclusie

Ieder mens is naar het beeld van God gemaakt en daarom waardevol. Art. 1 van de Grondwet is het uitgangspunt: iedereen in de gemeente Zeist is gelijk en zou ook zo behandeld moeten worden. De gemeente moet zich inzetten om racisme en discriminatie te bestrijden. Daar waar grondrechten met elkaar botsen, faciliteren we het gesprek.

- Het antidiscriminatiebureau in onze gemeente hoort goed vindbaar en bereikbaar te zijn voor inwoners.

- Binnenkomende signalen over ongelijke behandeling, discriminatie, antisemitisme of racisme worden aantoonbaar opgepakt.
- De gemeente moet structureel aandacht besteden aan het tegengaan van racisme en discriminatie, in ieder geval door met inwoners (in het bijzonder jongeren) in gesprek te gaan.
- Een betrouwbare gemeente is herkenbaar en weerspiegelt de samenleving. Het is goed als er diversiteit is in bijvoorbeeld leeftijd, geslacht, achtergrond, etniciteit en opleidingsniveau binnen de gemeenteraad, het college en de ambtelijke staf.
- Medewerkers binnen de gemeentelijke organisatie moeten over voldoende kennis en vaardigheden beschikken op het gebied van discriminatie, antisemitisme en racisme. Daarom volgen zij een training die bijdraagt aan intercultureel vakmanschap.

9.5 Communicatie

De digitalisering van gemeentelijke diensten gaat snel. Voor veel inwoners is dat efficiënt en prettig. Tegelijk zijn er inwoners die niet digitaal vaardig zijn. Voor hen moet de menselijke maat behouden blijven, omdat fysiek contact belangrijk blijft en bijdraagt aan verbinding.

- Contact met de gemeente via balies, telefoon en persoonlijke gesprekken blijven essentieel.
- De (digitale) communicatie vanuit de gemeente moet toegankelijk en begrijpelijk zijn. Brieven en websites zijn bij voorkeur op B1-niveau geschreven.

9.6 Financiën

Een betrouwbare overheid gaat zorgvuldig om met geld.

- De ChristenUnie-SGP wil dat de gemeente investeert in zaken die bijdragen aan een duurzame en rechtvaardige samenleving, en niet kiest voor kortetermijnoplossingen die later hogere kosten veroorzaken. We vinden dat schulden beperkt moeten blijven, zodat toekomstige generaties niet worden opgezadeld met onnodige lasten.
- Investerings in duurzaamheid, zorg en leefbaarheid verdienen voorrang. Tegelijkertijd zijn bezuinigingen soms onvermijdelijk, maar die mogen nooit ten koste gaan van de meest kwetsbaren.
- De gemeente moet bij tekorten altijd eerst kritisch kijken naar de mogelijkheden om de uitgaven te beperken. Indien dat niet mogelijk of verantwoord is, kan de gemeente inzetten op inkomstenverhoging door bijvoorbeeld de OZB te verhogen.
- De gemeente Zeist moet realistisch zijn over de begroting en zich actief inzetten om die sluitend te maken in de aanstaande periode.

Hoofdstuk 10

Een veilige samenleving

Iedere inwoner van de gemeente Zeist moet veilig kunnen leven. De overheid heeft de plicht om inwoners te beschermen en criminaliteit te bestrijden. Maar de ChristenUnie-SGP vindt ook dat de vrijheden waar we in onze gemeente van mogen genieten, samengaan met verantwoordelijkheden voor de samenleving. Veiligheid gaat over meer dan alleen beschermd worden tegen geweld. Een schone en nette buurt zorgt bij veel bewoners al voor een veel veiliger gevoel. Hier ligt een gedeelde verantwoordelijkheid voor de gemeente en de inwoner.

10.1 Fysieke en sociale veiligheid

Iedereen heeft het recht om beschermd te worden tegen mishandeling. De gevolgen van mishandeling zijn groot. Niet alleen kinderen, maar ook ouderen en (ex-)partners zijn slachtoffer. Veilig Thuis en het advies- en meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling moeten laagdrempelig bereikbaar zijn én bekend bij alle inwoners van de gemeente Zeist. Voor slachtoffers van huiselijk geweld moet er passende hulp en/of een veilige opvang zijn.

- De gemeente promoot de kennis van meldcodes zoals die van Veilig Thuis. Instanties en organisaties als zorginstellingen, kinderdagverblijven en scholen kennen de handvatten om veiligheidsproblematiek te herkennen en te melden.
- Consultatiebureaus (CJG/JGZ) bieden begeleiding aan gezinnen en ouders bij wie de komst van een nieuw kindje leidt tot veel veranderingen en druk op onderlinge relaties.
- Door voorlichting en ondersteuning aan slachtoffers willen we het taboe rond huiselijk geweld tegengaan en drempels om dit te melden wegnemen.
- De ChristenUnie-SGP heeft aandacht voor slachtoffers en hun omgeving en stimuleert een effectieve veiligheidsaanpak. Slachtoffers worden actief doorverwezen naar slachtofferhulp of andere expertises.
- Er komt meer aandacht voor de sociale en fysieke veiligheid van vrouwen en meisjes. Goede meldmogelijkheden en monitoring, samenwerking tussen instanties en de inrichting van de openbare ruimte verdienen prioriteit.

- Een deel van de brandweezorg wordt geleverd door vrijwilligers, de ChristenUnie-SGP waardeert hen en wil dat de gemeente zich inzet om vrijwilligers te behouden en zo nodig te werven.

10.2 Openbare orde en veiligheid

- Inwoners moeten betrokken worden bij de veiligheid in hun directe omgeving via Burgernet en buurtpreventieapps. Daarvoor moet een veiligheidsplan met prioritering worden opgesteld. De gemeente Zeist geeft voorlichting hoe inwoners verdachte situaties kunnen herkennen en melden.
- Cameratoezicht is een prima middel, maar de ChristenUnie-SGP wil het beperkt toepassen. Een gevoel van veiligheid ontstaat vooral door het versterken van gemeenschappen en het gemeenschapsgevoel, niet met repressieve maatregelen.
- De wijkagent, wijkmanager en boa zijn belangrijke aanspreekpunten voor inwoners en dragen bij aan het oplossen van problemen in de wijk.
- In wijken waar groepen jongeren georganiseerd overlast veroorzaken, wordt een groepsgerichte aanpak opgesteld in overleg met het Veiligheidshuis (het samenwerkingsverband van gemeenten, OM, justitie en zorgorganisaties) om complexe problematiek bij aan te pakken.

- Goed gedrag ontstaat bij voorkeur dankzij voorlichting en waarschuwen, maar daadwerkelijke handhaving is soms noodzakelijk om het af te dwingen en ergernissen bij inwoners te voorkomen. De capaciteit voor handhaving bij de gemeente moet voldoende zijn om effectief te kunnen handhaven.
- De gemeente Zeist moet een preventieplan uitwerken tegen cybercrime en voorlichting geven aan inwoners. Hierbij moet vooral aandacht zijn voor ouderen en kwetsbare groepen.

10.3 Drank- en drugsgebruik en gokken

Wij willen voorkomen dat de inwoners van gemeente Zeist door een verslaving zichzelf, hun vrijheid en waardigheid (dreigen) kwijt raken. Daarom willen wij hulp bieden als dat nodig is. Mensen zijn geschapen door God, om in vrijheid en waardigheid te leven. Drugs in het straatbeeld moeten bestreden worden, waaronder de aanwezigheid van de coffeeshop en illegale drugsdealers, openbaar drugsgebruik en drugsgerelateerde overlast. De strijd tegen misbruik voert de gemeente samen met alle betrokken maatschappelijke partners en met gebruik van signalen van inwoners.

- De gemeente moet bij de coffeeshop actief handhaven op de landelijk vastgestelde AHOJ-GI-criteria: geen Affichering, geen Harddrugs, geen Overlast, geen verkoop aan Jeugdigen, geen verkoop van Grote hoeveelheden per transactie en alleen aan Nederlandse Ingezetenen.
- De gemeente organiseert voldoende toezichtcapaciteit voor de Drank- en Horecawet. De gemeente gebruikt hiervoor regelmatig *mystery guests*.

- Voorlichting en preventie zijn belangrijke instrumenten in de strijd tegen verslavingen. De gemeente ondersteunt of initieert hier acties voor. De gemeente zet zich in om alle jongeren op middelbare scholen en hun ouders actief voor te lichten over de gevolgen van verdovende middelen. Onderdeel hiervan is de inzet van ervaringsdeskundigen.
- Gokken leidt tot verslaving en financiële problemen. De gemeente bemiddelt (waar mogelijk) in laagdrempelige hulp en ondersteuning om gokverslaving te verhelpen. Daarnaast is de ChristenUnie-SGP voorstander van het sluiten van het casino op de Voorheuvel.
- Gok- en alcoholreclames worden geweerd uit de openbare ruimte, in Abri's en andere (licht)reclamezuilen.

10.4 Ondernijning

De verwevenheid tussen de boven- en onderwereld is een (veiligheids)risico voor de samenleving. Criminele organisaties hebben impact op de samenleving en daar moeten wij ons in de gemeente Zeist ook bewust van zijn. Criminelen gebruiken bijvoorbeeld vastgoed voor witwassen. Met een oplettende houding van het gemeentebestuur kunnen we deze activiteiten opsporen.

- De gemeente Zeist komt met een plan 'Ondernijning ter bestrijding van verwevenheid boven- en onderwereld' om de georganiseerde (grootschalige) criminaliteit te bestrijden. Dit vraagt om regionale samenwerking.
- De gemeente informeert en betreft de inwoners actief bij het herkennen van (vermoedelijke) ondernijnende activiteiten en het melden hiervan.

ChristenUnieSGP
Zeist